श्री मदमृतानन्दनाथयोगि

प्रवर्विरचितं

श्री सौभाग्यतन्त्रम्

(श्री देवीपारायणक्रमविधिः हादिविद्याप्रतिपादकः)

श्रीसौभाग्यतन्त्रे

प्रथमोछास:

अखण्डैकरसानन्द निष्यन्दामृतरूपिणीम् । चिन्मात्ररूपिणीं विद्यां वन्दे सानन्दरूपिणीम् ॥ १ ॥ अथ वक्ष्ये विस्तरेण पारायणविधि परम् । यस्य विज्ञानमात्रेण साक्षात् परशिवो भवेत् ॥ २ ॥ कालस्वरूपमज्ञात्वा सिद्धये यो जपेन्मनून्। कोटिकोटिजपेनापि सिद्धिस्तस्य न जायते ॥ ३॥ कालस्वरूपवि ज्ञान महर्गण विधानतः। अष्टाङ्गक्रमसंप्राप्तिनीरूपस्य तपसः फलम् ॥ ४ ॥ उच्यते प्रथमं तत्र सिद्धकाल्या अहगण: । अष्टाङ्गक्रमसंप्राप्तिर्येन तात्कालिकी भवेत् ॥ ५ ॥ नभर्तुशरपक्षन्ना गतवत्सरमिश्रिताः। नवाम्बरधरा युक्ता भवेयु: शकवत्सरा: ॥ ६ ॥ षष्टिपूर्ती तु चक्राङ्केष्वेक्रमेकं नियोजयेत्। तेन वै खरसाहन्याः शेषं पूर्ववदेव हि ॥ ७ ॥

नन्दादीन्दुगुणैर्युतो गतकिः पक्षेन्दुसंवर्धितो युक्तोऽसौ मधुराद्यकैः स्रकधृतः खाश्चिर्द्धतैः संयुतः । देवैराप्तफलैर्युतो नभगुणैर्वृद्धिः सितथ्यास्त्रिधा-

दोष्टौ शून्यनगाप्तयुक् श्रुतिरसैर्लब्धोऽधिमासैर्दिनः ॥ ८ ॥ एवं संसिद्धिर्मुनिभिस्तन्त्रविद्धिः स्फटीकृतः । सप्तभक्ते तु शुक्रादिः स्यात् प्रतीतावहर्गणः ॥ ९॥ उदयं पञ्चभिर्हते नवभिन्व वासराः। षोडराभिः षोडरााख्या नित्याः पर्यायनामकाः ॥ १० ॥ षट्त्रिंशद्भिहते तद्वद् भवेत् तदुडुयोगकम् । कालाङ्काब्ध्यर्तुवेदाश्चिद्दते तु युगसंतित: ॥ ११ ॥ तच्छेषेऽङ्गञ्यश्वपूर्णपक्षेर्भक्ते परीवृतिः । शेषं रसादिषु इते वर्षाणि तद्गतानि च ॥ १२ ॥ वर्षशेषे रसगुणैर्भको मासास्तु ते गता: । मासरोषं क्रमाज् ज्ञेयं दिननित्याङ्करोषत: ॥ १३ ॥ एवमष्टाङ्गसंसिद्धि स्तस्मात् तात्कालिकी स्मृता । नक्षत्रयोगसंसिद्धिः प्रोक्ता संकल्पवाचने ॥ १४॥ शेषमष्टाङ्गकं ज्ञेयं पारायणविदां वरै: । अर्काङ्करारभिनेन राशीकरणरोचकाः ॥ १५॥ पञ्चभूतांश्च तज्ज्ञानं स्यादहां गणके सदा । इति ज्ञात्वा श्रीमता च विनियोगः समाचरेत् ॥ १६॥

> इति श्रीमदगृतानन्दनाथयोगिप्रवर विरचिते सौभाग्यतन्त्रावहर्गणादिनिरूपणं नाम प्रथमोल्लासः

१ खेचकाः

द्वितीयोछासः

अङ्गक्रमनिरूपणम्

अथ पारायणानां च लक्षणानि बुवेऽधुना । यानि ज्ञात्वा साधकेन्द्रः सर्वसिद्धिमवाप्नुयात् ॥ १ ॥ चतुरङ्गं च पञ्चाङ्गमष्टाङ्गं द्वादशाङ्गकम् । षोडशाङ्गं क्रमाज्ज्ञात्वा पारायणविधिर्भवेत् ॥ २ ॥ तारत्रयं मूलविद्यां वर्षमासदिनोदयान् । संथोज्य चतुरङ्गाख्यो विधिरेषः सुसिद्धिदः ॥ ३ ॥ दिनतो वारतः पक्षमासतः षट्त्रिंशतावृतः । पञ्चाङ्गक्रमविज्ञेयोः मार्कण्डेयाद्यपासितः ॥ ४ ॥ वाराश्च घटिकाश्चैव दिननित्यास्तथैव च । वर्षमासयुगश्चान्ते परिवृत्तिरिति क्रमात् ॥ ५ ॥ १अष्टाङ्गक्रमसंप्रोक्तो भृग्वाद्यैः समुपासितः । वारं घटिं युगं मासं पक्षाणं तिथिनित्यकाम् ॥ ६ ॥ परिवृत्तिं महायुगं पूर्णं शवलकं दिनम्। महापरिवृत्तिरिति द्वादशाङ्गक्रमो भवेत्॥ ७॥ पूर्ण सत्यं च शबलं खर्वं कामं र तत: परम् । महापरिवृत्तिश्चैव परिवृत्तिस्तथैव च ॥ ८ ॥ महायुगं युगं वर्षं मासं च लघुमासकम्। पक्षं दिनं तिथेर्नित्यं वारं घटिमनुक्रमात् ॥ ९ ॥ नक्षत्रयोगकरणान्येवं तु षोडशाङ्गकम् । विंशतिबीजसंख्येयं षोडशाङ्गस्य सर्वदा ॥ १० ॥

सौभाग्यतन्त्रम्

एवं यो वेत्ति पञ्चानामङ्गपारायणानि वै । स योगी ब्रह्मनिर्वाणं प्राप्नुयाच न संशय: ॥ ११ ॥

> इति श्रीमदमृतानन्दनाथयोगिप्रवर-विरचिते सौभाग्यतन्त्रे पारायणविधौ पञ्चाङ्गादिक्रमनिरूपणं नाम

> > द्वितीयोछास:

_ - -

तृतीयोस्रासः

बीजसंतितिनिरूपणम्

अथेदानीं प्रवक्ष्यामि विश्वतिर्वीजसंतितम् ।

पोडशाङ्ग विवानोक्तं यज्ज्ञानात् सिद्धिमाप्नुयात् ॥ १ ॥

अकारः पूर्णसंज्ञो हि षकारः सत्यमुच्यते ।

हकारः शवलाख्यो हि स्प्रें वीजं चैव खर्वकम् ॥ २ ॥

क्लींकारः कामसंज्ञश्च ह्स्प्रें महापरिवृत्तिः । (१) च महापरीवृती

डकारः परिवृत्तिश्च खं महायुगमुच्यते ॥ ३ ॥

यकारो युगवीजं च न वानीति प्रचक्षते ।

वर्षाक्षराणि षट्टितंशदकारादींन्युदीर्यते ॥ ४ ॥

मासाश्च षोडश प्रोक्ताः स्वराणां षोडशं ततः ।

मासस्य दिनसंख्या तु षट्टितंशरचच्च प्रकीर्तिताः ॥ ५ ॥

१. षोडशत्वतः g.

अकारादिक्षकारान्ताः षट्त्रिंशद्दिनसंततिः । योजयेद् बुद्धिमान् भर्मान् लघुमासं विविच्यते ॥ ६ ॥ पञ्चमी दशमी पूर्णा शुक्लपक्षे दिनत्रयम् । तथा कृष्णेषु पक्षेषु कल्पयोगक्रमाद् भवेत् ॥ ७॥ दिनेष्वेतेषु रद्वौ द्वौ च वर्णसंख्या निगद्यते। शेषे[©]वेकैकमेवात्र लघुमासस्य निर्णय: ॥ ८॥ पक्षनिर्णयमप्यत्र क्रमप्राप्तो ३महाद्भुतः । वक्ष्यते शुक्ककृष्णाभ्यां ४त्रिंशद्दिनफलपदः ॥ ९ ॥ पुच्चमी दशमी पूर्ण दिनेष्वेतेषु सर्वदा । चतुरश्चतुरो वर्णानुचरेद् बिधिवत् क्रमात् ॥ १०॥ अन्येष्वपि दिनेष्वेवं द्वौ द्वौ वर्णात् समुचरेत् । एवं पक्षस्य संज्ञा हि निर्मिता च मनीषिभिः ॥ ११ ॥ दिनसंख्यामथो वक्ष्ये पारायणसुसिद्धये । अकारादिक्षकारान्तन् षट्त्रिंशत् संख्यकांश्वतान् ॥ १२॥ दिनार्णानीति प्रोच्यन्ते पारायणविशारदैः । नित्याश्च स्वरसंख्याता षोडशस्वरसंस्थिताः ॥ १३ ॥ कामेश्वर्यादिचित्रान्ता सर्वान्ते षोडशी भवेत्। पर्यायक्रमतो ज्ञेयमिति शास्त्रस्य डिण्डिमः ॥ १४॥ वाराक्षरमथो वक्ष्ये नववर्गाद्यवर्णकान्। अलकचटतपयशानित्येवं विनिर्दिशेत् ॥ १५ ॥ नववारा इति ज्ञेया नवनाथात्मकाः क्रमात् । प्रकाशस्च विमर्शस्च आनन्दो ज्ञान एव च ॥ १६॥

१ सर्वं g.

४ क्रमात् प्राप्तः g.

२ छोद्दी च g. ५ कृष्णायां g.

सत्यः पूर्णः स्वभावश्य प्रतिभः सुभगस्तथा । मासे मासे तु वाराणां चत्वारावृत्तयो भवेत् ॥ १७ ॥ घटिकाश्चाय विज्ञेया षिसंख्या दिने दिने। पञ्चाशनमातृकायाश्च विभागः पञ्चधा भवेत् ॥ १८॥ अ ए च तयनामानो वर्णाः संपद्यते ततः । यस्मिन् दिने तु यो वर्णो ज्ञात्वा तद्घटिकोदयम् ॥ १९॥ तदादि गणयेद् धीमानाद्यवर्गं जपेत् पुनः । नक्षत्राण्यथ वक्ष्यन्ते वर्णक्रमवशादपि ॥ २० ॥ ळकारादिलकारान्तान् षट्त्रिंशत्संख्यकानिति । योगवर्णानि वक्ष्येऽहं संख्पा नक्षत्रवद्भवेत् ॥ २१ ॥ १ अकारादिनकारान्ता योगसंख्याः प्रकीर्तिताः । २ ऋ आदिखान्तकरणाः द्वादशाश्व त्रिरावृतिः ॥ २२ ॥ मासे मासे च विज्ञेयाः षोडशाङ्गमिति स्फुटम् । ऋतुनिर्णयमप्यत्र यक्ष्येऽहं जपसिद्धये ॥ २३ ॥ श्रीकरी मोहिनी चैव कामिनी विमला तथा। ३ हरिणी ४ स्नामरी चैव गौरी लक्ष्मींत्यनुक्रमात्॥ २४॥ ५ जपार्चनविधौं ज्ञेयाः शक्तयोऽष्टौ सुसिद्धिदाः । पुष्पिणी च कुमारी च मोहिनीं विमला तथा ॥ २५॥ जयिनी श्रीकरी चैव पर्वाण्येतानि षट्कमात् । पुष्पिणीवर्षमासाभ्यां ६ मासं दिनकुमारिका ॥ २६ ॥ वर्षं दिनं मोहिनी च विमिला मासकोदयात् । वर्षोदयाभ्यां जियनी दिनोदयाभ्यां श्रीकरी (१) ॥ २७॥

१ अकरादिनकारान्तान् g.

३ हारीणी g.

४ भ्रमिणी g.

६ दिनं मासं कुमारिका हः

२ ऋ आदिखान्तकरणात् g. ५ जपार्चने g.

७ श्रीकरी च दिनोदये (?)

इत्येवं पर्वषट्कस्यात् सोमपानमथो ब्रवे । वर्षं मासं तथा प्रोक्तं पक्षं चोदयमेव च ॥ २८॥ सोमपानमिति प्रोक्तं बुधैरागमवेदिभिः। वर्ष दिनं चोदयं च वारं मासं तथैव च ॥ २९ :; वर्षपञ्चकसंयोगात् जपेत् सूर्योपरागकः। कामेश्वर्यादिचित्रान्तं दक्षिणायनमुच्यते ॥ ३०॥ चित्रादिकं समारभ्य कामेश्वर्यन्तमुत्तरम्। अयनं चोत्तरेयत्तज्ज्ञानात् सिद्धिपदायकम् ॥ ३१ ॥ सूर्यः शुक्रस्तथा चन्द्रः केतुर्भूमिसुतो बुधः । राहुर्गुरुः शनिश्चेव प्रहाणां जप ईरितः ॥ ३२ ॥ प्रतिमासेऽपि विज्ञेयश्चतुर्वारगतिक्रम: । इत्येवं षोडशाङ्गादि संप्रोंक्तं जपलक्षणम् ॥ ३३ ॥ श्रीमता विधिवज्ज्ञात्वा पारायणविधि भजेत् । इति संक्षेपतः प्रोक्कं पश्चाङ्गानां विनिर्णयः ॥ ३४ ॥ षोडशाङ्गविधानं च ऋत्वादिकमुपक्रमात्। गोपनीयं प्रयत्नेन जपनीयं परात्परम् ॥ ३५ ॥

> इति श्रीमदमृतानन्दनाथयोगिप्रवरिवरिचते सौभाग्यतन्त्रे पारायण विधौ षोढशाङ्ग बीजसंतत्यादिनिरूपणं नाम

> > तृतीयोहास:

चतुर्थोल्लासः

पारायणसंख्यानिरूपणम्

अथ पारायणानां च तत्त्व संख्याविनिर्णयः । उच्यते प्रथमं तत्र सिद्धिदं चतुरङ्गकम् ॥ १ ॥ नाथाएंयं तु द्वितीयं स्यात् चक्रेशीनां तृतीयकम्। घटिः पारायणं तुर्यं पश्चमं नामसंज्ञकम् ॥ २ ॥ मन्त्रपारायणं षष्ठं तत्त्वारूयं चैव सप्तकम् । नित्यारुयमष्टमं चैव नवमं मातृकाह्वयम् ॥ ३॥ दशमं लघुमासाख्यं पक्षमेकादशं भवेत् । द्वादशं तिथिनित्यारूयमृत्वारूयं तु त्रयोदशम् ॥ ४ ॥ चतुर्दशं **राशिसंज्ञं खेटं** पञ्चदशं समृतम् । षोडशं भृतिसंज्ञं च हंसं सप्तदशं समृतम् ॥ ५ ॥ वशिन्यष्टादशं चैव युगनाथोनविंशकम्। मुद्राह्वयं विंशतिं च चक्रारूयं त्वेकविंशतिः॥ ६॥ द्वाविंशतिं च रश्मीनां पारयणमिति कमात्। पट्पर्वणां ततः षट् च पूर्वारभ्याष्टविंशतिः ॥ ७॥ जनित्रंशत् सोमपानं पारायणमितीर्यते । सर्वमङ्गलायास्त्रिशत्३ सर्वमङ्गलसिद्धिदम् ॥ ८॥ सूर्योपरागसंज्ञे तदेकित्रंशतिमं भवेत् । द्वात्रिंशच चित्रायास्त्रयस्त्रिशद् रमाह्यम् ॥ ९ ॥ भुवनायाश्चतुस्त्रिशत् कामेश्याः पञ्चतिंशकम् । पारायणिमदं सर्वं जगद्रञ्जनकारकम् ॥ १०॥

विश्वतिमं g. २ मनुक्रमात् g. ३ सर्वमाङ्गल्यसिद्धिद्म् g.

आस्नायसंज्ञं षट्ट्रिंशत् प्रोक्तं पारायणं परम् । शरण्यं सर्व छोकानां वरेण्यं त्रिदिवौकसाम् ॥ ११ ॥ श्रीमत् त्रिपुरसुन्दर्यानन्दसाम्राज्य दायकम् । इति संक्षेपतः प्रोक्तं स्त्रं परभदुर्छभम् ॥ १२ ॥ एतानि तत्त्वसंख्यानि विद्यापारायणानि वै । यः करोति नरो छोके स मुक्तो नात्र संशयः ॥ १३ ॥

> इति श्रीमदमृतानन्दनाथयोगिप्रवरिवरिचते सौभाग्यतन्त्रे पारायणविधौपारायण संख्यानिंरूपणं नाम चतुर्थोछासः

पश्चमोल्लासः

अथ विद्यापारायणविधिः (१)

अथोच्यते समासेन विद्यापारायणानि वै । यानि ज्ञात्वा साधकेन्द्रो भवेळ्ळितिवग्रही ॥ १ ॥ तत्रादौ प्रथमं वक्ष्ये सिद्धिदं चतुरङ्गेकम् । सर्वपारायणानां च मूलभूतं सनातनम् ॥ २ ॥ तारो वाग् भुवना श्रीश्च मूलविद्यामि क्रमात् । अष्टाङ्गार्णा ततश्चोक्त्वा मुखवृत्तमथोच्चरेत् ॥ ३ ॥ परायणानांच ततश्चतुर्थः स्वरतः परः । हंसः पळ्ळवसंयुक्तंक्रममेवं विदुर्बुधाः ॥ ४ ॥

१ मूलविद्यामपि g.

अलकचटतपयशा इत्येवं च नवक्रमात् । १ रनववर्णेः प्रथमकं ततो वर्णद्वितीयकम् ॥ ५ ॥ वर्णद्वयाभ्यां तृतीयं त्रिवर्णेश्च तुरीयकम् । इत्येवं चतुरङ्गं हि गुरुत शास्त्रतस्त्वदम् ॥ ६ ॥ ज्ञात्वा जपेत् प्रथमतो सर्वसिद्धिमवाप्नुयात् । इति विद्यापारायणविधिः

अथ नाथपारायणविधिः (२)

अथ द्वितीयं वक्ष्येऽहं नाथपारायणं परम् ॥ ७॥ त्रितारादिकमुच्चार्य मूलविद्यादिकं ततः । मायां रमां चोक्तवर्णान् नवधा पृथगुच्चरेत् ॥ ८॥ प्रकाशादिकमारभ्य सुभगान्तं क्रमात् ततः । मण्डलक्रमतो जाप्यं मासेषु चतुरावृतिः ॥ ९॥

> इति नाथपारायण विधिः अथ चक्रपारायणविधिः (३)

अथो तृतीयं वक्ष्यामि चक्रेशीनां सुखप्रदम् ।
त्रितारादिकमुच्चार्य मूळविद्यादिकं ऋमात् ॥ १० ॥
अंआमन्ते परामुक्त्वा त्रिपुरेति ततः परम् ।
चक्रेश्वरी रूपिणी श्रीमहात्रिपुरसुन्दरी ॥ ११ ॥
श्रीपादुकां पूजयामीत्येवं नत्यन्तमुद्धरेत् ।
नवचक्रेश्वरी नाम्ना पारायणमितीर्यते ॥ १२ ॥
इति चक्रपारायण विधिः

१ क्रमाज्जपेत् g. २ पृथग्वर्णे: g.

अथ घटिकापारायणविधिः (४)

घटिःपारायणं तुर्यं तत्प्रकारमथोच्यते । अण्चतयनामानि पञ्चान्युदयक्षानितु ॥ १३ ॥ तत्र यद् दिवसे यस्योदयं तत् प्रथमाक्षरम् । तदादिप्रजपेदेते प्रथमं वर्गमभ्यसेत् ॥ १४ ॥ तारत्रयं मूलविद्यामन्ते तद्वर्ण ईरितः । हंसः पदं समुच्चार्यत्येवं षष्टिजपो भवेत् ॥ १५ ॥ घटीपारायणाख्येयं षष्टिजप इति स्मृतः । भ्रातःसंध्यात एवेति त्रिकाले वेति तानित्रकाः ॥ १६ ॥ इति घटिकापारायणाविधिः

नामपाराथणविधिः (५)

नाम पारायणमथो वक्ष्ये पूर्वी तु मञ्चमम्।
तत्रादाविषकारार्थं संकल्प्य मातृकां न्यसेत् ॥ १७ ॥
तारत्रयं मूळविद्यां दिननित्यादिकं क्रमात्।
पूर्वोक्तमेवमुच्चार्य विन्यसेन्मातृकाह्यम् ॥ १८ ॥
विद्याक्टेर्व्याचृत्यां दिननित्यादिभिः सह ॥ १९ ॥
विद्याक्टेर्व्याचृत्यां दिननित्यादिभिः सह ॥ १९ ॥
कराङ्मयुग्ठं न्यस्य काळचंक हदि स्मरेत् ।
तन्मध्यगतं श्रीचके काळानसा वृता पराम् ॥ २० ॥

् नित्यावृताम्बरां ह. (?) योगान्त्यक्षर

देवीं श्रीसुन्दरीं ध्यात्वा मनसार्च्य प्रणम्य च । प्राणानायम्य विधिवत् ततस्तु जपमाचरेत् ॥ २१ ॥ मूळ अ आ ई प्रथम नाम मुत्तवा ततः परम् । मूल अकाई द्वितीयमेवमुत्तरतो जपः ॥ २२ ॥ अखाई इत्याद्यारम्य अक्षायीत्यन्तमुंचरेत् । विद्या भवन्ति षट्त्रिंशदेवं स्वरविभेदतः ॥ २३ ॥ तत्त्वाक्षराणां प्रत्येकं दीर्घतत्त्वाक्षराण्यपि । तुर्ययोगादन्त्याक्ष रषट्टिंत्रशत्क्रमरूपतः ॥ २४ ॥ प्रतिवर्गं षटूसप्तत्यधिकं पञ्चरातं क्रमात् । मिलित्वेत्यक्षरैः सर्वैः षट्त्रिंशदुत्तरं शतम्॥ २५॥ सप्तराताधिकं विशत्सहस्राः प्रभवन्ति च । तासु प्रत्यहमेंकस्य वर्गस्य जपशक्तितः ॥ २६ ॥ १काल प्राप्तं क्रमं पूर्वमावृत्त्या च क्रमं भजेत्। नामपारायणिमिति पञ्चमं समुदाहृतम् ॥ २७॥ इत्येवं जपतो यो वै नामपारायण क्रमम् । स सर्वसिद्धि संप्राप्य देवीदर्शनमाप्नुयात् ॥ २८॥

इति नामपारायणविधिः

इति श्रीमदमृतानन्दनाथ योगिप्रवरिवरिचते सौभाण्यतन्त्रे पारायणविधौ नाम पारायण निरूपणं नाम पञ्चमोछासः

९ कालप्राप्तकमं पूर्वमावृत्यानुक्रमं भजेत् g.

षष्ठोल्लास:

षष्टो छासः

मन्त्रपारायणविधिः (६)

अथ षष्ठं प्रवक्ष्यामि मन्त्रपारायणं परम् । १ यस्याचरणतो नूनं देवीपुत्रो भवेन्नरः ॥ १ ॥ * माया कुण्डलिनी चैव क्रियामधुमती तथा। काली कला मालिनीं च मातङ्गी विजया जया ॥ २ ॥ तथा भगवती देवी शिवा च शांभवी दशा २ । ततश्च प्रथमा शक्तिस्तथा शंकरवळ्ळभा ॥ ३ ॥ ततो त्रिनयना वाग्वादिनी चैव तुभैरवी । हींकारी त्रिपुरा चैव परापरमयी तथा ॥ ४ ॥ माता कुमारीति दश मन्त्रविद्या तथा समृताः । एभिः श्रीमुलविद्याया मन्त्रपारायणक्रमः ॥ ५ ॥ ३ गुरूक्तवर्तमना वक्ष्ये नानामन्त्रविचारतः । ४ विविक्ते सम्यगासीन: शुचिस्नात: कृताह्निक: ॥ ६ ॥ भूशुद्धिं भूतशुद्धिं च कृत्वा वै मातृकां न्यसेत् । मूलविद्याया ऋष्यादिन्यासत्रयपुरः सरम् ॥ ७ ॥ चतुरासन वाग्देव्या न्यासं च विन्यसेत् ततः । हृदब्जे लिलतां ध्यात्व। मनसार्च्य प्रणम्य च ॥ ८ ॥

१ यस्योचारण: g.

२ तथा g.

३ गुर्वुक्तः g.

४ विविक्तः g.

* अत्र मायेत्यादि नाम्म निर्वचनं तु श्रीसिहराजभाष्यानुसारेण विविच्यते—